

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 96-1906)

Originalt emne

Vandforsyning og Vandværk

Vandforsyning og Vandværk/Vandværk og Vandforsyningsanlæg

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 17. maj 1906](#)
- 2) [Byrådsmødet den 13. september 1906](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 17. maj 1906 - side 8

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 96-1906)

Fra Vandværksudvalget forelaa Indstilling om, at det projekterede Vandtaarn ved Randers Landevej opføres af Murværk med Kobbertag og forsynes med en Beholder af Jern. Udgiften var anslaaet til ca. 30000 Kr.

Samuelson anbefalede Udvalgets Forslag.

I de sidste Aar havde man ganske vist enkelte Steder anvendt armeret Beton: Beton med Jernindlæg til Opførelse af Vandtaarne, og disse Taarne var som oftest billigere end Taarne af Murværk med Jernbeholder, men deres Ydre kunde ikke gøres saa smukt, og man havde kun meget ringe Erfaring med Hensyn til deres Holdbarhed og Brugbarhed. Her i Landet fandtes saadanne Taarne i Skive og Gentofte; i Esløf i Sverige var et Taarn lige blevet færdigt, og flere Steder i Udlandet fandtes Vandtaarne af armeret Beton. I Skive var man særdeles tilfreds med det omtalte Taarn, medens Taarnet i Gentofte havde vist nogle

faa Utæthed, som man dog ventede at faa tættede. Et muret Taarn med Jernbeholder var straks tæt og i Orden til Brug; det var meget holdbart og lod sig uden Vanskelighed reparere; det kunde gives et smukkere Ydre end Taarnene af armeret Beton og kunde udføres af lutter indenbys Kræfter, medens de andre Taarne kun kunde bygges af ganske enkelte Firmaer her i Landet. Et Taarn af Murværk som det foreslaaede var ganske vist dyrt, og der kunde jo spares ca. 3000 Kr. ved til Taget at anvende Zink i Stedet for Kobber. Paa Budgettet fandtes opført et Beløb af 30000 Kr. til Vandtaarnet.

Nørgaard kunde ikke nægte, at det forekom ham meget dyrt at anvende 30000 Kr. paa et Vandtaarn. Et Taarn af armeret Beton kunde haves for ca. 18000 Kr., og Forskellen i Priserne var saa stor, at der var Grund til at overveje, om man ikke kunde nøjes med sidst omtalte Konstruktion, med hvilken man altsaa i Skive var meget tilfreds. Vilde man absolut have et Taarn af Murværk, kunde dette i hvert Tilfælde faaes billigere end foreslaaet, naar der sparedes noget paa Taget ved Anvendelse af Zink og paa det projekterede Granitfundament.

Lottrup forstod meget vel, at Udvalget ikke havde turdet anbefale et Materiale, der var saa lidet prøvet som armeret Beton; derimod forekom det ham, at man, selv om man opførte Taarnet af Murværk, maatte kunne bringe Udgifterne noget ned ved Besparelser med Hensyn til Taget og paa anden Maade. Taarnet kunde saaledes belægges med Tagpap og Skifer. Der var ogsaa den Grund til at foretrække et Taarn af Murværk, at dets Ydre kunde gøres smukkere, hvilket havde sin Betydning, da Taarnet kom til at ligge højt og fremtrædende.

Mikael Johansen vilde fraraade at lade Taarnet opføre af armeret Beton, med Hensyn til hvilken Konstruktion man i Virkeligheden ingen Erfaring havde. Det viste sig som tidligere omtalt, at saadanne Taarne var mere eller mindre utætte, og de Sagkyndige fraraadede at benytte dem. Saa var det dog bedre at faa et solidt og godt Taarn, selv om det ogsaa blev lidt dyrere. Hertil kom, at ved et Taarn af Murværk kunde hele Arbejdet udføres af stedlige Haandværkere, medens Taarne af armeret Beton maatte opføres af et udenbys Firma. Man maatte eudelig erindre, at Taarnet kom til at ligge saaledes, at det kunde ses vidt omkring, og der maatte derfor ogsaa tages tilbørligt Hensyn til, at dets Udseende blev saaledes, at man kunde være det bekendt. At spare ved til Taget at anvende Zink i Stedet for Kobber vilde næppe være fornuftigt, da Kobber foruden at være det smukkeste var det mest holdbare.

J. C. Petersen var nærmest tilbøjelig til at mene, at man maatte kunne nøjes med et Taarn af armeret Beton, da et saadant var saa meget billigere end et Taarn af Murværk, og efter de fremlagte Tegninger formentlig kunde blive særdeles kønt. At Beton, der var et meget haardt og holdbart Materiale, ikke skulde være vandtæt, kunde han vanskelig tænke sig, ligesom han ikke forstod, hvorfor et Taarn af armeret Beton ikke skulde kunne opføres af Byens Haandværkere. Var Raadets Flertal imidlertid stemt for at anvende det større Beløb til et Taarn af Murværk, vilde han for sit Vedkommende bestemt fraaade at erstatte det foreslaaede Tag af Kobber med Zink, der vilde vansire Taarnet, idet et Zinktag vilde udvide sig i Varmen og blive bulet.

Jakob Jensen nærede ingen Tvivl om, at det af Udvalget foreslaaede Taarn vilde blive det kønneste; efter hans Mening burde man af Hensyn til Taarnets fremtrædende Beliggenhed vælge den smukkeste Konstruktion. Med Taarne af armeret Beton forholdt det sig vist saaledes, at de maaske nok kunde blive vandtætte, men om de blev det, kunde man ikke vide, førend de var færdige, og der var saaledes altid nogen Risiko forbunden med at bygge et saadant.

Sabroe pointerede, at det ved Afgørelsen af den foreliggende Sag ikke alene var økonomiske, men ogsaa æstetiske Hensyn, der spillede en Rolle. Det vilde efter hans Mening være en daarlig Økonomi at ville spare nogle Tusinde Kroner her, hvor det drejede sig om en Bygning, der kom til at ligge saa iøjnefaldende - om man saa maatte sige - lige ved Indkørslen til Byen.

Müller havde faaet det Indtryk, at Anvendelsen af armeret Beton til Vandtaarne foreløbig befandt sig paa Forsøgsstadiet, og Aarhus burde næppe forøge Forsøgenes Række. Han vilde anbefale, at man valgte det af Udvalget foreslaaede Taarn, men med Zinktag.

Nørgaard var aldeles ikke bange for, at et Taarn af armeret Beton ikke skulde blive tilstrækkelig kønt, hvad ogsaa de tilstedeværende Tegninger viste. Man kunde efter hans Mening i æstetisk Henseende særdeles vel forsvare at vælge et saadant Taarn, der i økonomisk Henseende var langt at foretrække.

Magnus Nielsen savnede ganske Oplysning om, hvorledes man havde tænkt sig at udnytte og indrette Taarnets indre; om det skulde forsynes med kostbare Trapper og bruges som Udsigtstaarn. Han vilde stille Forslag om, at Sagen sendtes tilbage til Udvalget, for at det kunde tilvejebringe Oplysninger i saa Henseende, og overveje, om det ikke i hvert Tilfælde kunde fremkomme med Forslag om en simplere og mindre kostbar Konstruktion af det

foreslaaede Taarn af Murværk.

Samuel sen maatte vedvarende anbefale at følge Udvalgets Forslag. Med Hensyn til Benyttelsen og Indretningen af Taarnet vilde Detailtegninger senere blive forelagt Raadet.

Udvalgets Indstilling tiltraadtes.

Uddrag fra byrådsmødet den 13. september 1906 - side 5

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 96-1906)

Fra Vandværksudvalget var fremsendt Planerne til Opførelse af Vandtaarnet paa Christiansbjerg samt Forslag til Betingelser for Arbejdets Udbydelse.

Samuel sen gennemgik de fremlagte Planer, idet han fremhævede, at Taarnet, der skulde have et Fundament af Granit, vilde blive opført med Mure, der forneden var af 5 Stens Tykkelse og opefter af 4 og 3 Stens Tykkelse, og skulde forsynes med Kobbertag. Om selve Vandbeholderen, der kunde rumme 1,500 Td., blev anbragt et Galleri, hvorfra den kunde repareres, og hvorfra man vilde faa en storslaaet Udsigt. Der anbragtes et Kontrolapparat, hvorpaa Vandstanden i Beholderen til enhver Tid kunde aflæses. Udvalget vilde gærne have Tilladelse til at udbyde Murer-, Tømrer-, Snedker- og Malerarbejdet i samlet Entreprise, saaledes at man ved Udgangen af Aaret kunde have Taarnet opført til Jernkonstruktionen vedrørende Beholderen, hvilken saa formentlig kunde udføres i Vinterens Løb. Taarnet vilde saaledes kunne blive færdigt til April næste Aar.

De foreliggende Planer godkendtes.